

การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

A Development of Academic Administration Model for Small Sized Schools Of The Secondary Educational Service Area Office 20

กาญจนา ศรีลาภย์¹, นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล², วณิช นิรันตรานนท์³
Kanjana Srilakan¹, Nareerat Rakvijitkul², Wanich Niruntranon³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และ 3) นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 248 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 110 ข้อ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99 ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

^{2,3} Lecturer, Department of Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เลือกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อแปลความตีความ และสรุปความ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปานกลางไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากน้อยไปหาปานกลาง ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ได้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารวิชาการ , การบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current situations, problems and methods of best practice in academic administration of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 2) develop an academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 and 3) present the right academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20. This research consisted of 2 stages: 1) a study of current situations, problems and methods of best practice in academic administration of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20. There were 248 populations consisting of 31 school administrators, 31 heads of academic department and 186 teachers. The instrument was a five-rating scale questionnaire with the reliability of .99. There were 110 questions about situations and problems in academic administration of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20. 2) develop an academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 in order to study academic administration model of small sized schools which was the best practice and draft an academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 and got the academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20. The samples were 2 school administrators from 2

schools selected by Purposive Sampling. The instrument was an Indepth Interview. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Qualitative Data Analysis with Content Analysis.

The results were as follows:

1. The current situations in academic administration of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 in overall were at the high level When considering individual aspect, the aspects with the high level descending order were school curriculum development, learning process development, educational supervision, measurement, evaluation and credit transfer of learning outcomes, development of internal quality assurance system and educational standards, development of instructional media, innovation and educational technology, and research for school's educational quality development.

2. The problems in academic administration of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 in overall were at the low level When considering individual aspect, the aspects with the average level descending order were educational supervision, research for school's educational quality development, development of internal quality assurance system and educational standards, learning process development, measurement, and evaluation and credit transfer of learning outcomes. The aspects with the low level ascending order were school curriculum development and development of instructional media, innovation and educational technology.

3. The results of opinion analysis from 10 experts about the right and possible academic administration model of small sized schools under the Secondary Educational Service Area Office 20 in overall were at the high level When considering individual aspect, 3 aspects with the high level descending order were school curriculum development, development of instructional media, innovation and educational technology and learning process development.

Keywords : Academic Administration Model, Academic Administration for Small Sized Schools

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์กรให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการสอน และการเรียนรู้เป็นหลักเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของสถานศึกษาก็คือ การเรียนรู้ของนักเรียน (Student Learning) (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2548 : 6) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา 3) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม แลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การ

วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 2) สถานศึกษาจึงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรใดๆ (Hoy and Miskel. 2001 : 4-10) ส่วนงานในหน้าที่ของผู้บริหาร (Managerial Functions) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) งานวางแผน (Planning) มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร และกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล 2) การจัดองค์การ (Organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดการจึงหมายถึงการนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ 3) การจูงใจ (Motivating) ที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้ยังหมายถึง การอำนวยความสะดวก (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการ

ดำเนินการ (Leading) ด้วย และ 4) การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการกำกับติดตาม และประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด และเห็นว่า การควบคุมจะรวมถึงข้อมูลย้อนกลับของผลงาน (การประเมินผล) และการติดตามผล ซึ่งจะนำมาเปรียบเทียบกับสัมฤทธิ์ผลตามแผนที่วางไว้แล้ว หากผลงานเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังที่ตั้งไว้ ก็จะต้องนำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การสร้างพลังอำนาจให้แก่ผู้บริหารจะเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพให้เกิดพลังการขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาเกิดความเข้มแข็ง เช่น การตัดสินใจที่เหมาะสมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ของกระบวนการจัดการ และอำนาจการโครงการ ในขณะที่นักวางแผนต้องการข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อนของการวางแผน เพื่อบ่งชี้ช่องว่างที่เป็นไปได้ระหว่างการวางแผนกับการดำเนินการจริงในขณะนั้น (ถวิล เกื้อกุลวงศ์. 2530 : 8) การเสริมสร้างพลังอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จะยึดแนวทางการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวง ศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีการกำหนด

แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยแต่ละเขตพื้นที่การศึกษานั้นจะมีรูปแบบและแนวทางที่แตกต่างกันไปตามความพร้อม และศักยภาพของเขตพื้นที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีความพร้อมทางด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการกำกับติดตาม และประเมินผลในการพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ยังขาดประสิทธิภาพในงานวิชาการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2549 : 50-63)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 ได้ขับเคลื่อนนโยบายให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมโดยมีเป้าหมายการปฏิบัติให้ถึงครูถึงเด็ก ถึงโรงเรียนและถึงประชาชน โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เข้าสู่กระบวนการเรียน การสอน วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลเชื่อมโยงความร่วมมือกับสถาบันต่างๆ ในสังคม นำความสัมพันธ์พื้นฐานของ บ้าน วัด โรงเรียน เข้ามาเป็นเครือข่ายการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยการสร้างเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา มีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานแต่จากภาพรวมการประเมินผลด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ด้าน

วิชาการยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ สถานศึกษาจึงควรมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนเพื่อเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เร่งยกคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ที่สูงขึ้นหรือเทียบเท่ากับระดับประเทศ เพราะเมื่อนำผลการสอบระดับชาติมาประเมินภาพรวมแล้วยังไม่ผ่านเกณฑ์ และเด็กนักเรียน มีปัญหาในเรื่องการอ่านออกเขียนได้ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. 2555 : <http://www.sesa20.go.th/>)

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ทำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจะได้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทางสำหรับ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อเป็นแนวทางการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ดำเนินการ โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบสอบถาม ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อให้ได้สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน วิชาการ จำนวน 2 คน 2 โรงเรียน เพื่อให้ได้วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมี

โครงสร้าง มาเป็นแนวทางในการยกร่างรูปแบบเพื่อให้ได้รูปแบบฉบับร่าง

3.2. นำรูปแบบฉบับร่างมาใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศ 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คนและครู 4 คน

3.4 ปรับปรุงและสังเคราะห์รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำความรู้จากการวิพากษ์ ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ดำเนินการโดย นำแบบประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การสร้างและการหาคุณภาพ เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภท คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบประเมิน

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สร้างขึ้นจากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert โดยกำหนดคะแนนตามความหมายของแต่ละระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert โดยกำหนดคะแนนตามความหมายของแต่ละระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99-100)

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ และรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ โดยแบ่งเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศออกเป็น 7 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศการศึกษา 4) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert โดยกำหนดคะแนนตามความหมายของแต่ละระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ในแต่ละตอนของแบบสอบถามดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ Likert เป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบและให้คะแนน

1.3 วิเคราะห์ระดับ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

ของค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยอาศัยแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 23-24)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) เป็น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบและให้คะแนน

1.3 วิเคราะห์ระดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยอาศัยแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 23-24)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการ

บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์
ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธี
ปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์มาอธิบายเป็นความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน
ความเหมาะสมดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 สร้างแบบประเมินความ
เหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์
ของรูปแบบมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมี
เกณฑ์การให้คะแนน และใช้เกณฑ์ในการ
แปลความหมายของ บุญชม ศรีสะอาด
(2545 : 65)

สรุปผล

การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีผล
ปรากฏดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน
ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
3 อันดับ ได้แก่ด้านการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้าน
การนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล
ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการ
พัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหา
น้อย 3 อันดับ ได้แก่ด้านการพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1. ผลการสัมภาษณ์ โรงเรียนที่มี
ผลงานเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติ

ที่ดี (Best Practice) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับ การประเมินให้เป็นโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนต้นแบบ เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 ในระดับดีขึ้นไปทุกด้าน และเป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพตามสนามการแข่งขันต่าง ๆ ประกอบด้วย โรงเรียนหนองวัวซอพิทยาคมโรงเรียนสามพาดวิทยาคาร พบว่าโรงเรียนจะมีการจัดการอบรมพัฒนาครูเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรอย่างถูกต้อง ชัดเจน ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งครูทุกคนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการนิเทศติดตาม พัฒนาครู การกำกับดูแลให้ครูดำเนินการวัดผลให้ได้มาตรฐานและเป็นระบบ มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล และประเมินผลมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัย ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ส่งครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ

นวัตกรรม และ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยส่งครูเข้ารับการอบรมทุกคนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2.1 ผลการจัดทำร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.2 ผลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม มีความเหมาะสมและเป็นไปได้และมีประโยชน์ได้ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 43 ข้อ และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จำนวน 4 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ มีการบริหารการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือมีการส่งเสริมสนับสนุน จัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมีการกำหนดนโยบายเป้าหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีประเด็นที่น่าสนใจ อภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องงานวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล (2549 : 136-150) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาการ

บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษชา ศรีสร้อย (2551 : 115-117) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ อริยชนพล (2552 : 160-163) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ อริยชนพล (2552 : 160-163) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนใน

จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางแก้ไข
ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
เอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 3 อันดับแรก
คือ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีและปัญหาด้าน
การนิเทศการศึกษา

1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ
งานวิจัยของบุชา ศรีสร้อย (2551 : 115-
117) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต
3 พบว่า การวิเคราะห์สภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 โดยรวม
อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล
และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ
วราภรณ์ อริยชนพล (2552 : 160-163) ได้
วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข
ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
เอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนว
ทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา
3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการ

พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและ
ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ วรรณพันธ์
(2552 : 53 - 59) พบว่า สภาพการ
บริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ
มาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัด
การเรียนการสอน ด้านการวัดและ
ประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำ
หลักสูตรไปใช้ ด้าน การนิเทศการศึกษา
และพัฒนาคู และด้านสื่อการเรียนการ
สอนและกิจกรรมห้องสมุด ส่วนปัญหาการ
บริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ
น้อย โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอนและ
กิจกรรมห้องสมุด ด้านการจัดการเรียนการ
สอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไป
ใช้ ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาคู
ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านการวัดและ
ประเมินผล

1.6 ด้านการพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ
งานวิจัยของวราภรณ์ อริยชนพล (2552 :

160-163) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของวราภรณ์ อริยธนพล (2552 : 160-163) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 3 อันดับแรกคือ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องงานวิชาการ ยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับที่น่าพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษรา ศรี

สร้อย (2551 : 115-117) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา โรจน์เจริญชัย (2553 : 66-110) ได้วิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมาศ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล (2549 : 136-150) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

หน้าที่โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) โดยผู้บริหารมีปัญหามากกว่าครูผู้สอน

2.3 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ศรีวิชัยรัตน์ (2548 : 89-104) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินพัฒนาการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.4 ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวารภรณ์ อริยชนพล (2552 : 160-163) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา

2.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ศรีวิชัยรัตน์ (2548 : 89-104) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินพัฒนาการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.6 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ศรีวิชัยรัตน์ (2548 : 89-104) ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัด พบว่า มีปัญหา

อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล (2549 : 136-150) ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) โดยผู้บริหารมีปัญหามากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการสัมมนาฯ โรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า โรงเรียนจะมีการจัดอบรมพัฒนาครูเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรอย่างถูกต้อง ชัดเจน ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้ มีการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งครูทุกคนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการนิเทศติดตาม พัฒนาครู การกำกับดูแลให้ครูดำเนินการวัดผลให้ได้มาตรฐานและเป็นระบบ มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล และประเมินผลมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัย ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ส่งครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยส่งครูเข้ารับการอบรมทุกคน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิชา วิริยมาบุญ (2554 : 114 - 119) ได้วิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนา รูปแบบ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม พบว่า ภายใต้บริบทของโรงเรียนภูมิปัญญา และโรงเรียนวิทยากร ได้รูปแบบ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้สถานศึกษากับชุมชน มีส่วนร่วมมากขึ้น ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน 4 ประการคือ 1) การนำโรงเรียนสู่ชุมชน โดยสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือจัดกิจกรรมตามที่ชุมชนต้องการหรือร้องขอ เป็นวิทยากรให้ชุมชนเป็นคณะกรรมการ เป็นที่ปรึกษาของชุมชนหรือหน่วยงานในชุมชน 2) การสร้างความศรัทธาของผู้บริหารและครู โดยผู้บริหารและครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความจริงใจในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ครูมีความตั้งใจและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3) การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน โดยสถานศึกษาให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) การให้บริการชุมชน โดยสถานศึกษาให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชน ให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการทำกิจกรรม ให้ชุมชนใช้บริการอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรม

4. การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4.1 ผลการจัดทำร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาด

เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาทิพย์ งามนิล (2552 : 454 - 459) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย มีการจัดกลุ่มงานตามโครงสร้างองค์กรที่มีขอบข่าย/ภารกิจที่ยึดงานเป็นหลัก (Task based) ในขณะที่ประเทศไทยมีการจัดกลุ่มงานตามโครงสร้างองค์กรที่มีขอบข่าย/ภารกิจที่ยึดตามกรอบของหน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ที่เหมือนกันทุกกระทรวง และจากการศึกษาความแตกต่างของการบริหารงานการศึกษาของต่างประเทศและของประเทศไทย ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างดังกล่าว โดยสังเคราะห์ได้ 3 รูปแบบ คือรูปแบบที่ 1 ยึดกลุ่มงานเป็นหลัก รูปแบบที่ 2 ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก และรูปแบบที่ 3 ผสมผสานระหว่างกลุ่มงาน และกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับค่าคะแนนให้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษารูปแบบที่ 1 มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 2 ตามลำดับ

4.2 ผลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553 : 127 - 136) ได้วิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารงาน วิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ วรณพันธ์. (2552). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน บางไถ่เถื่อน (ตันติวิศิษฐ์ประชานุกุล)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ณัชชา ศรีวิชัยรัตน์. (2548). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน เอกชนในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- บุษชา ศรีสร้อย. (2551). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- วัฒนา โรจน์เจริญชัย. (2553). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วารภรณ์ อริยชนพล. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). *โรงเรียน การบริหารสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.*

- สุรชาติพย์ งามนิล. (2552). *การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิชา วิริยมานุวงศ์. (2554). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยามการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (2555). (ออนไลน์) : แหล่งที่มา : <http://www.sesa20.go.th>. 7 กุมภาพันธ์ 2557
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- อดิพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hoy, W.K. and C.G. Miskel. (2001). *Educational Administration*. 6th ed. New York : McGraw-Hills Companies.